

(๒๔) คดี รถ ข.ส.ม.ก ปล่อยควันพิษ

กลุ่มคดี	สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย
คำพิพากษา	ศาลปกครองกลาง
คดีหมายเลขดำที่	๒๐๒๗/๒๕๔๕, ๒๐๒๘/๒๕๔๕, ๒๐๒๕/๒๕๔๕, ๒๐๒๖/๒๕๔๕
คดีหมายเลขแดงที่	๑๗๖๓/๒๕๔๙, ๑๗๖๔/๒๕๔๙, ๑๗๖๕/๒๕๔๙, ๑๗๖๖/๒๕๔๙
ประเภทคดี	ปกครอง
คู่ความ	มูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน ผู้ฟ้องคดี องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่ ๑, กรมควบคุมมลพิษ ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี
เรื่อง	มลพิษ/หน่วยงานของรัฐละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none">- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐- พ.ร.บ.ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ.๒๕๖๖- พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒- พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ.๒๕๒๒- พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕- พ.ร.ฎ.จัดตั้งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ พ.ศ.๒๕๑๙- พ.ร.ฎ.จัดตั้งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๙- พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕

ประเด็นสำคัญในการพิจารณา และผลคำพิพากษา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

จากบทบัญญัติของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่า การประกอบการขนส่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งโดยดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยร่วมกิจการหรือร่วมทุนกับบุคคล หรือโดยมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน ถือเป็นบริการสาธารณะที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งการดำเนินการบริการสาธารณะของหน่วยงานทางปกครองย่อมต้องมีความหมายด้วยว่า จะต้องเป็นการดำเนินการบริการสาธารณะที่เป็นไปตามกฎหมายและไม่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายเสียเอง โดยในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสภาพของรถนั้นย่อมหมายถึงว่า จะต้องเป็นรถที่มีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง และต้องไม่อยู่ในสภาพที่อาจทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีรถและรถร่วมบริการรวมกันทั้งหมด ๑๔,๗๐๐ คัน มีเครื่องมือตรวจวัดควันดำและเสียง จำนวน ๓๓ เครื่อง ใช้ประจำทุก ๆ คัน โดยกำหนดมาตรการตรวจควันดำและเสียงรถทุก ๑๕ วัน แต่ก็ปรากฏว่า รถโดยสารและรถร่วมบริการยังมีการปล่อยควันดำที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศที่เห็นได้อย่างแจ่มชัดและเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏตั้งแต่ในขณะที่ถูกฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลและยังคงสามารถพบเห็นได้ในขณะที่ศาลพิจารณาคดี อีกทั้งปรากฏข้อเท็จจริงด้วยว่า การตรวจวัดควันดำของรถโดยสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งของรถร่วมบริการยังมีปริมาณที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนรถทั้งหมด ซึ่งทำให้พบเห็นรถที่ปล่อยควันดำในการวิ่งประกอบการ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยอมรับในคำชี้แจงต่อศาล กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่า กรณีรถโดยสารประจำทางปล่อยควันดำเกินมาตรฐานก่อให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศนั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ก็ตาม แต่การใช้อำนาจตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงรถโดยสารประจำทางที่เป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการกำกับ ดูแล อำนวยการ ประสานงานติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการฟื้นฟู คุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามอำนาจหน้าที่ที่กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้ต้องปฏิบัติแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในส่วนดังกล่าวแต่อย่างใด

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยปล่อยให้มีรถโดยสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือรถร่วมบริการเอกชนออกวิ่งโดยปล่อยมลพิษจากไอเสีย

เกินมาตรฐาน และกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยไม่ให้รถประจำทางซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่เป็นรถประจำทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เติมน้ำมันและรถประจำทางที่ร่วมบริการก่อให้เกิดมลพิษจากไอเสียเกินมาตรฐานอีก และให้รายงานผลการตรวจวัดไอเสียของรถโดยสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และรถร่วมบริการเอกชนต่อศาลทุก ๓ เดือนเป็นเวลา ๑ ปี ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ยกฟ้อง